

UNDERLAG

Nulägesbeskrivning - handlingsplan KKB

Beställare Regionstyrelsen

Framtagen av Uppdragsledare

Ärendenummer RS 2023/1238

Datum 2023-11-07

Nulägesbeskrivning - handlingsplan KKB

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Definition KKB	4
2. Nulägesbeskrivning	6
2.1 Nationellt	6
2.1.1 Kreativa Sverige	6
2.2 Gotland	7
2.2.1 Det företagsfrämjande systemet	8
2.2.2 Arbete särskilt riktat mot KKB	9
2.2.3 OECD:s territoriella granskning av Gotland	11
2.2.4 Projektet omställningskultur	11
2.2.5 Gotland and the Game Industry	12
2.3 Andra regioner	13
2.3.1 Jämtland	13
2.3.2 Blekinge	14
2.3.3 Skåne	15
3. Måldokument för handlingsplan KKB Gotland	16
3.1 Vårt Gotland 2040	16
3.1.1 Genomförandeprogrammet Näringslivets förutsättningar och innovation	16
3.2 Region Gotlands kulturplan	17
3.3 Förslag till nationell strategi för KKB	18
3.3.1 Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan	18
3.3.2 Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd	19
3.3.3 Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad	20
3.3.4 Export, internationalisering och värdeskapande utomlands	20
3.3.5 Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla	20
3.3.6 Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom)	20
4. Framtagandet av handlingsplan för KKB	22
4.1 Kopplingar till måldokument	22
4.2 Avgränsningar	22
4.3 Utgångspunkter	22
4.4 Kommande arbete och vidare analys	22
4.5 Arbetsprocess	23
4.5.1 Organisation	23
4.5.2 Intressenter och målgrupper	23
4.5.3 Processplan	23
4.6 Rapportering och beslut	23

1. Inledning

Kultur- och fritidsavdelningen fick 2023-04-26 i uppdrag (RS 2023/853) av Regionstyrelsen att i samverkan med avdelningen för regional utveckling framarbete en handlingsplan för kulturella och kreativa branscher (KKB) utifrån den regionala utvecklingsstrategin, rekommendationerna som framkom i OECD:s territoriella granskning av Gotland, den nationella utredningen *Kreativa Sverige!*, resultat från projektet *Omställningskultur* och genom omvärldsanalys kring andra regioners arbete inom området. Uppdraget ska presentera hur arbete ska drivas vidare av Region Gotland, hur ansvar, funktioner och resurser ska fördelas samt hur strukturerad samverkan ska ske. Uppdraget kompletterades också med uppmaningen att tillvara erfarenheter från utredningen kring spelindustrins förutsättningar och utveckling i uppdraget gällande utveckling av kulturella och kreativa branscher (RS 2023/1238).

I denna skrivelse presenteras nuläge utifrån ovan nämnda dokument och andra regioners arbete med kulturella och kreativa näringar, de regionala måldokument som spelar in mot området samt en beskrivning av planerad arbetsprocess för framtagandet av en regional handlingsplan för kulturella och kreativa branscher.

1.1 Bakgrund

I samband med framtagandet av *Region Gotlands kulturplan 2021-2024* uppmärksammades särskilt kulturskaparnas och de kulturella och kreativa näringarnas behov. I planen noterades att Gotland har, efter Stockholm, den näst högsta densiteten i landet av konstnärer och professionella kulturskapare men att dessa har små möjligheter att söka och erhålla regionalt stöd. Reglerna för företagsstöd exkluderar små- och microföretag samtidigt som de dåvarande bidragsreglerna för kultur- och fritidsstöd uteslöt stödgivning till kulturföretagare. Två (av tre) fokusområden i planen riktades mot förbättringar gällande kulturskapandets villkor och de kulturella och kreativa näringarnas tillväxt.

I november 2021 beslutade regeringen att utreda behovet av och lämna förslag till en nationell strategi för hållbar utveckling av företag i kulturella och kreativa branscher. Året därpå, i augusti 2022, lämnade utredningen över sitt betänkande *Kreativa Sverige!* (SOU 2022:44). Betänkandet kan enligt utredarna ses som en kombination av kunskapsdokument och förslag på operativ politisk riktning. I Region Gotlands remissvar på utredningen välkomnades betänkandets innehåll och förslag i flera avseenden. En nationell strategi kan bidra till att ge fokus för området och utgöra ett stöd för det regionala arbetet. Region Gotland konstaterade också i sitt svar att det företagsfrämjande systemet behöver utvecklas för att kunna möta områdets behov.

Under åren 2021-2023 har Region Gotland bidragit till projektet *Omställningskultur*. Projektet har syftat till att öka kunskapen om de kulturella och kreativa branscherna på

Gotland och dessas bidrag till samhället. Projektet har dels bidragit till att kartlägga branscherna på Gotland i nio branschgrupper samt i olika insatser involverat och engagerat en del av de omkring 1000 kulturföretagare som verkar på Gotland.

I OECD:s territoriella granskning av Gotland (2022) lyfts bland annat rekommendationen att främja utvecklingen av ett ekosystem för företagsstöd och särskilt att ta fram en strategi för den kreativa och kulturella sektorn.

Pandemiåren har ytterligare synliggjort behovet av ett hållbart arbete riktat mot denna sektor av företagare, exempelvis i återstartsutredningen *Från Kris till Kraft* (SOU 2021:77). Under 2023 har även en utredning kring spelindustrins förutsättningar och utveckling genomförts av föreningen GUBIS kring spelindustrins möjligheter som katalysator för lokal platsutveckling på Gotland.

Utifrån denna bakgrund har uppdraget att ta fram en handlingsplan med utgångspunkt i analyser och resultat i ovanstående dokument givits.

1.2 Definition KKB

Begreppet KKB, kulturella och kreativa branscher, har nationellt kommit att ersätta det föregående KKN, kulturella och kreativa näringar. Det nya begreppet anses ge en bättre bild av området, eftersom det inkluderar fler aktörer som driver affärsverksamhet inom kulturområdet, exempelvis föreningar och stiftelser.

Definitionen av KKB i EU:s program *Kreativa Europa* lyder: Alla sektorer vars verksamhet bygger på kulturella värden, eller andra konstnärliga individuella eller kollektiva kreativa uttryck.

En officiell nationell definition saknas. Enligt Tillväxtverket består kulturella och kreativa branscher av ”företag med kulturskapande eller som har kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. Hit räknas också företag som bygger vidare på andras skapande, exempelvis genom distribution och handel eller genom utveckling av digitala tjänster med kulturellt innehåll”.

I Tillväxtverkets *Kreametern* (2017) lyfts att en nationell definition av kulturella och kreativa branscher behöver vara dynamisk, eftersom området växer och förändras snabbt. Nytt innehåll, nya tjänster, nya produkter och även nya företag utvecklas snabbt – ibland uppstår nya delbranscher. Som exempel lyfter Tillväxtverket att dataspel nu ses som både ett eget kulturuttryck och en kreativ bransch i näringslivet. I *Kreametern* används följande kategorier och undergrupper (se nästa sida):

FIGUR 3.2.3
Indelning av SNI-koder i
branschområden.

Branschgrupp	Branschkategori
Arkitektur	Arkitektur
Audiovisuellt	Audiovisuella lagringsmedier Dataspel Film & TV Radio
Bild & Form	Konst Design Foto
Kulturarv	Arkiv

I det gotländska projektet *Omställningskultur* valde man att lägga till kategorierna keramik, glashantverk samt garn tillverkning i branschen mode. Eftersom dessa nationellt ses ingå i ”form och design” respektive ”mode”, utgår regionstyrelseförvaltningen i arbetet med Region Gotlands handlingsplan för kulturella och kreativa branscher fortsatt från Tillväxtverkets definition.

2. Nulägesbeskrivning

Kunskapen om KKB som område har ökat successivt. Erfarenheter från pandemin och återstartsutredningen *Från kris till kraft* samt utredningen *Kreativa Sverige!* har gjort området högaktuellt på den nationella arenan. På Gotland har OECD:s territoriella granskning av Gotland, projektet *Omställningskultur* samt utredningen *Gotland and the Game Industry* visat att området har outnyttjad kapacitet som kan tas tillvara på ett bättre sätt.

2.1 Nationellt

I dagsläget finns inget samlat nationellt politiskt målstyrt arbete för kulturella och kreativa branscher. Kulturdepartementet och näringsdepartementet arbetar med frågan från två håll och med olika perspektiv. Kulturrådet ansvarar för stödgivning till de professionella kulturskaparna i olika organisationsformer och även privat, då i form av stipendier och inriktat mot kulturpolitiska mål och skapande.

Nationella företagsfrämjande aktörer, såsom Tillväxtverket, Vinnova, Almi och Science Park, stöttar företagare på olika sätt. Deras förmåga att stötta KKB begränsas dock av både system och inriktning, något som har synliggjorts av utredningen *Kreativa Sverige!*

Fyra nationella företagsfrämjare som utredningen *Kreativa Sverige!* särskilt nämner, eftersom de bedöms ha fungerande arbete för KKB, är Nyföretagarcentrum, Coompanion, Drivhuset och CreArtives inkubatorer. Utredningen beskriver att dessas rådgivning emellertid sker rådgivning i för små volymer, sett till antalet befintliga kulturella och kreativa företagare i landet.

2.1.1 Kreativa Sverige!

Regeringen beslutade den 3 november 2021 att ta fram förslag till en samlad nationell strategi för KKB med syftet att främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i hela landet. Den 5 augusti 2023 överlämnade utredningen sitt betänkande *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher*. Betänkandet kan enligt utredarna ses som en kombination av kunskapsdokument och förslag på operativ politisk riktning.

Utredningen visar att en tiondel av Sveriges alla företag finns i de kulturella och kreativa branscherna, baserat på Kreamaterns statistik. De sysselsätter cirka 190 000 personer, omsatte år 2017 omkring 400 miljarder kronor och har under flera år haft en hög och ihållande tillväxt. Kulturella och kreativa privata företag och företagare är viktiga även för kulturlivet i stort samt kulturutbudet till medborgarna. För att kunna stötta en hållbar tillväxt för KKB krävs specifikt anpassade lösningar bland annat inom kultur-, närings- och exportfrämjandet. Både politik och företag behöver också förhålla sig till en hög förändringstakt på KKB-området, inte minst vad gäller konkurrenskraften i en global kontext.

Utredningen pekar på olika typer av hinder och svagheter som företagen möter för att driva, utveckla och expandera sin verksamhet. Det offentliga arbetet med näringslivsutveckling kan behöva öka kunskapen om de specifika villkoren för att driva företag och verksamheter inom kulturella och kreativa branscher, som i flera avseenden skiljer sig från de i andra branscher. Samtidigt behöver offentliga kulturaktörer öka kunskapen om de övergripande villkoren för att driva företag.

Yrkesverksamma inom kulturella och kreativa branscher är verksamma på en ny arbetsmarknad: Den stadigt växande gig- och delningsekonomin i samhället. Det är en marknad som är innovationsdriven, ställer nya krav på flexibilitet och förmåga att utveckla kompetens.

Det råder också ett nytt säkerhetspolitiskt läge. Utredningen framhåller att fri kultur, oberoende medier och kreativt skapande med yttrandefrihet är grundläggande för att stärka demokratin. De kulturella och kreativa branscherna är bärare av idéer, kunskap, kultur och värderingar och därmed viktiga för öppenhet, samarbete och mjuk makt och fortsatt långsiktigt påverkansarbete internationellt.

Det behövs en långsiktig nationell strategi som flätar samman kulturpolitik, näringspolitik, regional utvecklingspolitik, landsbygdpolitik, arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik, utrikes- och handelspolitik och politiken för besöksnäring.

Två övergripande mål föreslås inom utredningen för den nationella strategin:

- Staten ska forma ett mer ändamålsenligt och effektivt främjande av företag i de kulturella och kreativa branscherna där olika statliga system går i takt och synergier uppstår i statens arbete.
- Staten ska stimulera en långsiktigt hållbar utveckling av företag i de kulturella och kreativa branscherna i hela Sverige.

Sex strategiska områden lyfts i förslaget till nationell strategi:

1. Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan.
2. Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd.
3. Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad.
4. Export, internationalisering och värdeskapande utomlands.
5. Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla.
6. Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom).

2.2 Gotland

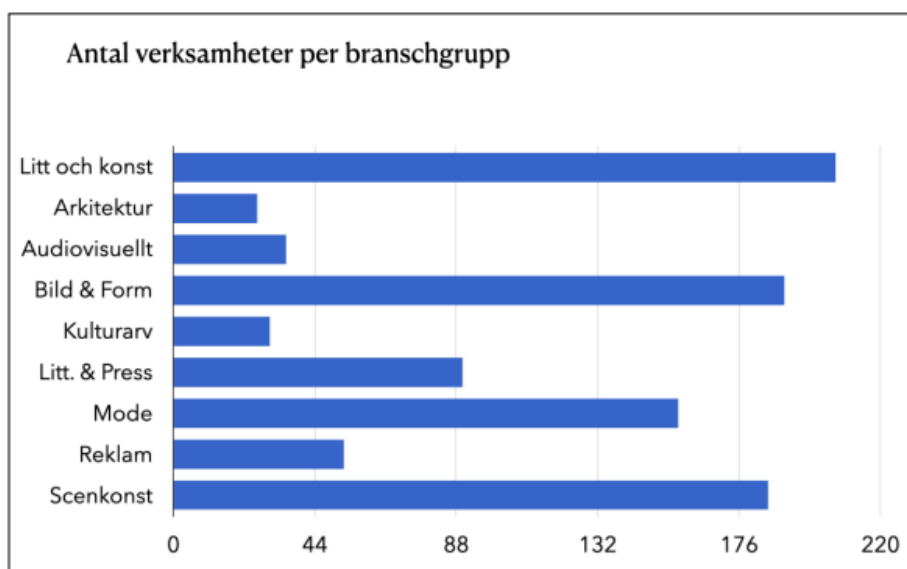
Gotland har länge lockat många kreatörer och är ett av tre län med störst andelsmässig tillväxt inom KKB de senaste åren. På ön finns cirka 1 000 aktiva företag inom de kreativa näringarna verksamma över hela ön. Enligt förstudien till projektet *Omställningskultur* har antalet verksamheter ökat med 20 procent från 2012 till 2021. Omsättningen i branscherna ökade från 2010 till 2016 med 15 procent och omfattade då 960 miljoner, och dagens omsättning beräknas överstiga 1 miljard. Enligt samma förstudie önskar området en

gemensam röst för KKB på Gotland och bred samverkan för att det ska kunna bli ett styrkeområde för regionen.

Antalet verksamheter per branschgrupp fördelar sig enligt diagrammet nedan. De största branschgrupperna utgörs av litterärt och konstnärligt skapande med 206 verksamheter, bild och form med 190 verksamheter, scenkonst med 185 verksamheter och mode med 157 verksamheter.

Sett till företagsform fördelar sig verksamheterna på följande sätt:

- Aktiebolag 29 procent
- Enskild firma 63 procent
- Handelsbolag 3 procent
- Övrigt 5 procent (Ideella föreningar, stiftelser, kommanditbolag)

2.2.1 Det företagsfrämjande systemet

På Gotland finns ett antal olika aktörer, både offentliga och privata, som har till uppdrag att stötta företag och organisationer i deras idé- och innovationsprocesser samt affärsutveckling och finansiering. För att få en överblick om vilka aktörer som finns representerade på Gotland och vilken funktion dom fyller delar vi in dom i följande primära gränssnitt:

Direkt företagsstödande aktörer stöttar företag i innovationsprocesser med pengar eller kunskap. Exempel på denna typ av aktör är Region Gotland, Almi Gotland, Coompanion Gotland och Science Park Gotland.

Inkubatorer och liknande miljöer har till uppgift att ge företag i utvecklingsfas en god jordmån för att klara tidiga skeden och utvecklas till livskraftiga företag. På Gotland återfinns till exempel Science Park Gotland Inkubator, Digital innovation Gotland (Campus Gotland) och Leader Gute.

Universitetets innovationsstödjande funktioner stödjer processen att utveckla innovationer som emanerar ur forskning. Utöver detta avser de åstadkomma en samverkan med det omgivande samhället för att stimulera tillämpning av kunskap från den akademiska världen och lyfta in behov av kunskapsutveckling i universitetet. På Gotland återfinns aktörer så som Campus Gotland och SLU.

Kluster och centrumbildningar är sammanslutningar av branschföretag med ett gemensamt utvecklingsintresse. Gotland har en rad olika kluster och centrumbildningar, exempel på sådana är Visby Centrum, Tillväxt Gotland och Gotlands Förenade Besöksnäring.

Lokala utvecklingscentrum är lokala företagsägda och företagsstyrda organisationer som stödjer företagens utvecklingsprocesser till exempel genom att hjälpa dem att hitta i det innovations- och företagsfrämjande systemet. En viktig aktör inom denna del av det företagsfrämjande systemet på Gotland är GUBIS.

Övriga organisationer och initiativ – Studieförbund, Folkhögskolan, DBW, Ullkontoret m fl.

Målbilden för det företagsfrämjande systemet är att stimulera till företagande och vara innovationspådrivande. Tillgängligheten till kunskap, erfarenhet, kapital, nätverk och mötesplatser är av avgörande betydelse för att en innovation skall utvecklas till en affär och därmed skapa hållbar tillväxt i företaget/organisationen. Det krävs även ett prestigelöst samarbete och samordning mellan aktörerna så att stödmottagaren får bästa möjliga hjälp vid rätt tillfälle, av mest lämpade aktör.

2.2.2 Arbete särskilt riktat mot KKB

Politiskt har det på Gotland under flera år funnits en vilja att stötta företagare inom kulturella och kreativa branscher. Region Gotland bedrivit detta arbete dels inom Avdelningen för regional utveckling, dels inom Kultur- och fritidsavdelningen.

Finansiering: Avdelningen för regional utveckling finansierar och har finansierat projekt som *Arvet – Hållbar kulturarvsturism* och *Omställningskultur* som nu är avslutat samt *Sustainable Plejs* som inkluderar vissa KKB-aktörer. Kultur- och fritidsavdelningen har haft riktade stöd till fria professionella aktörer på film- och litteraturområdet i många år genom filmstöd och tryckningsstöd. I det nya regelverket för stödgivning på kulturområdet har stöd till kulturföretagare och jämlikhet mellan områden varit extra prioriterat. Införandet av två nya stödformer särskilt för denna grupp, projektstöd och produktionsstöd, samt stipendier för yrkesverksamma har därför beslutats politiskt. I dagsläget finns 750 tkr för dessa stödformer. Utöver detta ges verksamhetsstöd till kulturorganisationer samt studieförbund och ett arrangemangsstöd finns för tidsbegränsade arrangemang.

Resurser inom Kultursamverkansmodellen: De regionala kulturinstitutionerna arbetar löpande för att inkludera de fria professionella kulturföretagarna, exempelvis genom att anlita dem som extern kompetens, låna och hyra ut lokaler och material samt inkludera dem i utställnings- och scenkonstverksamhet. Under föregående år gjorde Kultur- och fritidsavdelningen en genomlysning på hur stor del av anslagen 2022 inom kultursamverkansmodellen som tillgängliggjordes som resurser på olika sätt för fria professionella. Det varierade mellan institutioner från 11 till 56%, med ett snitt på 24% av de offentliga medlen, dvs totalt 12,5 mnkr.

Främjande och rådgivning: Inom kultursamverkansmodellen arbetar främjandeorganisationerna Film på Gotland och Utvecklarorganisationen särskilt aktivt med de fria professionella aktörerna. I dessa organisationers uppdrag ingår att arrangera nätverksträffar och kompetensutveckling, möjliggöra samverkan mellan aktörer samt ge råd exempelvis kring stödansökningar.

Mötesplatser och nätverk: Region Gotlands lokaler på Specksrums 6 i centrala Visby tillgängliggjordes som mötes- och arbetsplatser för KKB-företagare där föreningen Kultorum idag samlar drygt 20 KKB-aktörer. Kulturutvecklarna inom kultursamverkansmodellen bedriver områdesspecifika nätverk, t ex för musiker, litteraturaktörer, konstnärer och formgivare samt mentorskap. Insatser för att möjliggöra kluster och nätverk för området har initierats genom projektet *Omställningskultur*, som Tillväxt Gotland har drivit med finansiering från Avdelningen för regional utveckling. Nu utreds hur en fortsatt satsning skulle kunna se ut.

Samverkan: Kultur- och fritidsavdelningen driver en samverkansgrupp, Referensgrupp fria professionella kulturskapare, som träffas två gånger per år på arvoderade möten. Med hjälp av statliga och regionala medel i kultursamverkansmodellen har Gotland medlemskap i plattformen SPOK, och arbetet med denna drivs av slöjd- och formutvecklarna. Dessa medfinansierar också en gemensam skaparverkstad i Kultorum tillsammans med Vuxenskolan. Samverkansprojektet mellan Kulturenheten och Gotlands Museum kring Resurscentrum Konst är i uppstartsskedet och är tänkt att samla professionella kulturskapare inom bildkonst, form, design och slöjd.

Utveckling: Verksamheterna inom kultursamverkansmodellen målstyrs genom Region Gotlands kulturplan, vilken är förvaltningsövergripande och knuten till den regionala utvecklingsstrategin. Ett gemensamt utvecklingsarbete sker därför löpande. Under 2021-2024 har fokus legat på frågor som ändamålsenliga lokaler, arvodering och försörjningsmöjligheter, arrangörs- och producentskap, ekonomisk hållbarhet, nätverk och mötesplatser samt samverkan med övrigt näringsliv. Under den bidragsöversyn som genomfördes 2022 på kulturområdet synliggjordes behovet av regionala medel för utvecklingsprojekt, vilket ledde till instiftandet av ett projektstöd som kultur- och fritidsavdelningen väntar på att få börja arbeta med. Inom Uppsala universitet – Campus

Gotland utvecklas just nu också ett större projekt kring utveckling av en spelinkubatorverksamhet, vilket man ämnar söka nationella projektmedel för.

2.2.3 OECD:s territoriella granskning av Gotland

Den granskning som OECD genomförde på Gotland mellan 2019 och 2022 pekade särskilt i sina rekommendationer på de kreativa och kulturella branschernas möjligheter. Gotlands tillgångar för KKB är råvaror, universitetet med forskning och utbildning, hög bredbandsanslutning, stark lokal identitet, ett dynamiskt civilsamhälle och ett väl utbyggt system för sociala tjänster. Deras rekommendationer för utveckling gällande KKB kan sammanfattas som följer:

Utnyttja öns kreativa och kulturella potential, vidareutveckla de kreativa och kulturella sektorerna (KKB) och främja sektorns innovationsprogram genom att:

- Utarbeta en KKB-strategi med konkreta åtgärder och roller för att utveckla KKB-sektorn tillsammans med relevanta lokala aktörer.
- Inrätta ett närmare samarbete mellan universitetets program för speldesign och Region Gotland för att utveckla möjligheterna till ett potentiellt spelkluster.
- Inrätta ett särskilt inkubator/acceleratorprogram för KKB som bland annat ger speldesignstudenter stöd så att de kan bli professionella spelutvecklare. Det intressanta centrumet för kulturellt entreprenörskap eller Science Park Gotland kan vara en plattform för detta.
- Stödja sektorsövergripande och tvärvetenskapliga projekt för att stärka innovationer inom turism, utbildning, gruvdrift, energi och jordbruk genom att skapa plattformar och organisera evenemang som för samman kreativa branscher med traditionella sektorer.

Andra rekommendationer som kan vara till stöd i framtagandet av en handlingsplan för KKB är:

- Stärk samordningen i det regionala utvecklingsarbetet genom att tydliggöra uppdragen mellan olika förvaltningsnivåer.
- Se till att systemet för företagsstöd täcker alla stadier av livscykel och underlättar samarbete för innovation genom exempelvis ytterligare acceleratorprogram, stärkt interaktion, konsekvent stöd och stärkt samarbete mellan universitetet och näringslivet.
- Uppmuntra unga människor att bli företagare genom utbildningsprogram och mentorprogram samt utveckla samarbetsytor för interaktion och nätverkande mellan unga företagare.

2.2.4 Projektet omställningskultur

Projektet *Omställningskultur* har under två år arbetat för hållbar utveckling i kulturföretag på Gotland. *Omställningskultur* har velat öka kunskapen om de kulturella och kreativa branscherna på Gotland och hur de bidrar till samhället. Projektet önskade lyfta fram de

kreativa och kulturella företagarnas potential och möjligheter och visa på kulturens styrka för att öka medvetenheten om näringen som ett av Gotlands framtida styrkeområden.

I slutrapporten lyfts att det behövs ökad kunskap om KKB-området och deras särskilda villkor, hur de är organiserade, vad de drivs av och hur de gör affärer. De menar att stödsystemet som idag finns behöver kompletteras för att nå KKB-företagarna och motsvara dessas behov, t ex genom stödgivning till små- och microföretag eller genom en bredare definition av innovation.

Omställningskultur har under projekttiden drivit en acceleratorverksamhet som 15 företag har tagit del av. Projektet har genomfört 36 aktiviteter på 22 månader. Bland annat har de arrangerat seminarium och workshops, samt burit diskussionen kring ett nätverk eller en organisation för KKB på Gotland. 249 unika deltagare har varit på en eller flera av aktiviteterna, 176 av dessa är företag. Det motsvarar cirka 20 procent av alla kulturella och kreativa företag på Gotland.

Projektet har lockat till sig företag som arbetar inom den så kallade passionsdrivna ekonomin och har identifierat att kunskapen är låg om dessas sätt att bedriva företag. Därför är det svårt för både företagen själva och de strategiska aktörerna att kommunicera kring hur företagen behöver stöd. *Omställningskultur* menar att det är viktigt att strategiska aktörer fortsätter kunskapsutvecklingen om branscherna och fortsätter arbetet med att ge dessa företag det stöd de behöver, med hållbarhet och FN:s globala mål i fokus.

Projektet har tydliggjort förutsättningar och tagit fram ett konkret kunskapsunderlag för branschsamverkan, ett underlag till en framtida organisation med uppdrag att:

- Utgöra ett paraply som omfattar alla branscher och företag i sektorn.
- Vara en gemensam röst som når ut i samhället och övriga näringslivet.
- Samla och fördjupa kunskap om sektorns förutsättningar.
- Utgöra en mötesplats för alla med intresse av samverkan med sektorn.
- Skapa växtkraft genom samarbete med varandras resurser.
- Söka projektmedel.
- Skapa *cross innovation* och erfarenhetsutbyten både inom den egna sektorn och med andra näringar.
- Uppmuntra till entreprenörskap och lotsa till företagsstöd.

2.2.5 Gotland and the Game Industry

Utredningen *Gotland and the Game Industry* identifierade i sin rapport strukturella utmaningar och möjligheter kring spelindustrin. Målet med utredningen är att etablera en gemensam och initial förståelse för potentiellt utforskade och underutforskade möjligheter för att etablera ett hållbart spelindustrikuster på Gotland. I korthet visar rapporten att spelnäringen kan ge möjligheter för regionen att möta några av de demografiska och ekonomiska utmaningar som den står inför. Vissa strukturella hinder finns dock, exempelvis gällande samhällets medvetenhet och kunskap om spelindustrin, bostäder till

rimliga priser och en tillgänglig kollektivtrafik. Analysen gav upphov till följande rekommendationer:

- Utveckla en struktur med det strategiska ansvaret för att underlätta samverkan mellan alla parter kopplade till etableringen av ett speldesignkluster.
- Utveckla ett samarbete mellan SPG och inkubatorer i spelkluster i andra delar av Skandinavien, till exempel Skövde.
- Kartlägg tillgången på kontorsplatser och liknande som kan passa för spelbranschen med särskilt fokus på servicestäderna.
- Integrera speldesign i regionala skolor. Gör elever som växer upp på Gotland medvetna om att det kan bli en karriär som gör att de kan stanna kvar på ön.
- Utveckla en specifik strategi för hur man kan visa upp Gotland som en attraktiv plats att bo för digitala nomader.
- Ta fram en strategi för hur man bygger och marknadsför potentialen och möjligheterna på Gotland till den svenska spelindustrin.
- Genomför en pilotstudie om tillgången på fastlands- och utländska investeringar i spelindustrin på Gotland med potentiella effekter av ett kapitaltillflöde.
- Genomför en pilotstudie om hur bostadsmarknaden skulle kunna regleras för att bättre tillgodose behoven hos framväxande industrier.
- Genomför en förstudie om en bomässa för landsbygderna.
- Genomför en pilotstudie om hur kollektivtrafiken påverkar regionens attraktionskraft för nyutexaminerade studenter med särskilt fokus på industrietablering utanför Visby.
- Genomför en förstudie om hur Region Gotland kan agera för att säkra lågkostnadsbostäder för företagare och nyutexaminerade anställda i framväxande branscher med särskilt fokus på områden utanför Visby.

Regionstyrelseförvaltningen ser att den regionala spelindustrin är en näring som är viktig att stärka inom ramen för näringslivsutveckling. Ett långsiktigt utvecklingsarbete krävs i samverkan med Uppsala Universitet samt andra aktörer för att skapa förutsättningar för fler spelbolags etablering på Gotland.

2.3 Andra regioner

Nedan ges exempel på prioriteringar och utvecklingsområden i handlingsplaner för KKB från tre olika regioner med ett etablerat arbetssätt för KKB.

2.3.1 Jämtland

I region Jämtland Härjedalen ser man planen för KKB som ett komplement till den regionala Kulturplanen och de följs åt tidsmässigt. Den lutar sig mot regionens smarta specialisering upplevelser och beskriver de kulturella och kreativa branscherna som en motor i den regionala utvecklingen. Jämtland Härjedalen pekar ut fem fokusområden i arbetet med KKB:

- Kartläggning och kunskapsbyggande.

- Tvärpolitisk- och flerparsamarbete.
- Kulturskaparna som den värdeskapande kärnan.
- Utveckling av befintliga stödstrukturer.
- Platsens betydelse.

Planen ska bidra till att nå målbilden i regionala utvecklingsstrategin. Den ska samverka med övriga strategiska dokument och planer som syftar till att främja innovation och utveckling och som involverar näringsliv, kultur och utbildning.

I planen lyfts att det är angeläget att ansökningar om extern finansiering görs inom både näringsliv och kultur, och att dessa samverkar. Regionen behöver dock kunna agera som ansvarig vid större ansökningar där det bedöms nödvändigt, eftersom de verksamma aktörerna inom kulturella och kreativa branscher ofta är små och sällan har möjlighet att själva vara bärare av större projektsatsningar.

2.3.2 Blekinge

Handlingsplanen för KKB i Blekinge är en underliggande plan till den regionala utvecklingsstrategin och den regionala kulturplanen. Man hänvisar även till Kreativa Sverige och Blekinges strategi för smart specialisering.

Planen lyfter tre utvecklingsområden med insatser:

Samverkan – växande näringsliv och innovation

- Utveckla partnerskap, etablera nätverk och utöka samverkan med kommunerna.
- Verka för fler arenor för samarbete.
- Internationell samverkan, särskilt med Tyskland.

Internationell lyskraft

- Verka för ökad export och internationalisering.
- Utveckla konceptet *Made in Blekinge* med en pop-up-marknad.

De kulturella och kreativa branschernas betydelse för platsen och vice versa

- Stimulera till fler KKB-företag och ta bättre tillvara på befintliga initiativ för ökad inflyttning och etablering.
- Integrera de kulturella och kreativa branscherna i den breda regionala och lokala samhällsplaneringen.
- Verka för att fysiska platser som kreativa hubbar och liknande tillskapas och omskapas.

Infrastruktur

- Verka för ökad kompetensförsörjning inom KKB.
- Utveckla inkubatorfunktioner för KKB med målgruppsanpassad rådgivning.
- Anpassa formerna för och öka tillgången till kapitalförsörjning för tillväxt.

2.3.3 Skåne

I Region Skåne finns en strategi för KKB, som tagits fram gemensamt av den regionala tillväxtnämnden och kulturnämnden. Under denna strategi ligger deras handlingsplan.

Handlingsplanen beskriver följande aktiviteter:

Kartläggning och kunskap

- Fortsätta identifiera, kartlägga och mäta kulturella och kreativa näringar i regionen.
- Verka för att etablera en nationell plattform för forskning inom KKB i samarbete med Lunds universitet.
- Kompetensutveckla beslutsfattare inom region och kommun.

Ökad samverkan

- Utveckla och strukturera samverkan mellan kultur och näringsliv.
- Utveckla samverkan kring gestaltad livsmiljö.
- Utveckla samarbetet kring kulturturism och evenemang.
- Utveckla samverkan inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige.
- Förstärka samarbetet internationellt.

Villkor för kulturellt, konstnärligt och kreativt skapande

- Etablera och stimulera regional samverkan mellan branscher.
- Utveckla den offentliga beställar- och upphandlarrollen.

Bygga kapacitet

- Stärka export av kulturella och kreativa näringar.
- Stödja klusterbildning.
- Kompetens- och metodstöd digitalisering.

Innovation och hållbar tillväxt

- Koppla kulturella och kreativa näringar till innovationsmiljöerna i Skåne.
- Främja och utveckla mötesplatser för kulturella och kreativa näringar.

Finansiering

- Tillgängliggöra regionala finansieringsstöd för KKN sektorn.
- Verka för förbättrad kapitalförsörjning i kulturella och kreativa näringar.
- Stimulera nya finansieringsmöjligheter i kulturproduktion.

3. Måldokument för handlingsplan KKB Gotland

På Gotland berörs KKB huvudsakligen av skrivningar i *Kulturplanen* (befintlig och kommande) samt den regionala utvecklingsstrategin *Vårt Gotland 2040*, främst igenomförandeprogrammet *Näringslivets förutsättningar och innovation*. Som inspiration för arbetet med handlingsplan KKB beskrivs nedan även förslaget till nationell strategi. Detta förslag är ännu inte antaget, men har ändå kommit att spela stor roll för riktningen i andra regioners planer för området och kan enligt utredarna ses som ett kunskapsdokument och förslag på operativ politisk riktning.

3.1 Vårt Gotland 2040

Visionen i *Vårt Gotland 2040* är **en kreativ ö med plats för hela livet**.

”Gotland är fyllt av livskraft och kreativitet. Här kan människor och verksamheter utvecklas och bidra till en bättre värld. Här finns närhet och plats för alla delar av livet, i alla åldrar.”

Tre mål ringar in visionen:

- Gotland är ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla.
- Gotland är en förebild i energi- och klimatomställningen.
- Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft.

I tio prioriteringar beskrivs vägen till målen. De sju som på olika sätt tangerar kulturella och kreativa branscher listas nedan.

- Främja hälsa, delaktighet och trygghet.
- Utveckla kulturen och ta tillvara kulturmiljöerna.
- Säkra kompetensen.
- Stimulera innovation och förnyelse.
- Stärk och utveckla näringslivet.
- Utveckla attraktionskraften.
- Skapa förutsättningar för byggande och bostadsförsörjning.

I genomförandeprogrammen beskrivs hur arbetet med den regionala utvecklingsstrategin ska bedrivas under den närmaste fyraårsperioden. För KKB-området är det framför allt genomförandeprogrammet *Näringslivets förutsättningar och innovation*. Vissa av målen som anges nedan ligger närmare KKB än andra, men i en första gallring är tanken att hellre ta med för mycket än för lite.

3.1.1 Genomförandeprogrammet *Näringslivets förutsättningar och innovation*

Detta program tar sin huvudsakliga utgångspunkt i det övergripande målet *Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft*. Programmet beskriver sexton mål till 2027 varav följande elva bedöms ha relevans för KKB:

- Fler gotländska företag är aktiva på en större marknad.

- Företag med utvecklingsambitioner har goda förutsättningar att hitta finansiering på Gotland.
- Näringslivsklimatet är bra och det finns goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag.
- Den regionala innovationskapaciteten är stärkt.
- Innovations- och klustersamverkan ökar mellan regionala och med nationella aktörer.
- Främjandeaktörer på Gotland ökar sin kompetens att leda innovationsprocesser.
- Det finns goda förutsättningar för hållbar platsutveckling i bygder över hela Gotland
- Gotlands attraktionskraft är stärkt.
- Fler studenter från Uppsala Universitet Campus Gotland bor kvar på ön efter avslutad utbildning.
- Samarbete kring utbildnings- och kompetensfrågor sker i ett väl fungerande system.
- Gotländska arbetsgivare kan rekrytera personal med rätt kompetens.

3.2 Region Gotlands kulturplan

Region Gotlands kulturplan upprättas för fyraårsperioder och är ett förvaltningsövergripande måldokument. Kulturplanen visar hur Region Gotland arbetar för att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen och Kulturrådets strategiska utvecklingsområden samt regionala politiska prioriteringar för perioden.

Nationella kulturpolitiska mål:

- Självständighetsmålet
  - Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.
- Delaktighetsmålet
  - Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.
- Samhällsmålet
  - Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

Aktuella strategiska utvecklingsområden som gäller från och med beslut inför 2023:

- utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten,
- ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional struktur,
- insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet.

Som tillägg gällande utvecklingsområden lyfter Kulturrådet också att en viktig förutsättning för utveckling är att de regionala kulturverksamheterna ger goda möjligheter för kulturskapare och samverkar med professionella kulturaktörer utan offentlig huvudman, så kallade ”fria aktörer.” Inom gruppen fria aktörer finns de fria professionella kulturskaparna, det vill säga kulturföretagarna.

Region Gotlands Kulturplan 2021-2024 har utifrån ovanstående och regionala prioriteringar tre fokusområden:

- Social hållbarhet
- Kulturskapandets villkor
- Kulturen som näring

Det är främst det tredje fokusområdet, Kulturen som näring, som ringar in arbetet med KKB.

Där står att Region Gotland särskilt vill:

- Främja företagande inom de kulturella och kreativa näringarna.
- Stödja nätverk och mötesplatser som möjliggör möten mellan aktörer inom kulturella och kreativa näringar samt mellan dessa och övrigt näringsliv.
- Stärka de icke-kommersiella besöksanledningarnas ekonomiska situation.
- Stärka samverkan mellan de kulturella besöksanledningarna och besöksnäringen i stort.

En separat strategi har även tagits fram för filmområdet på Gotland - Filmstrategi för Gotland 2018-2023, som förlängts till och med 2024. Strategin har bland annat fokusområdena ”filmproduktion” och ”tillväxt och attraktionskraft”.

Arbetet med att ta fram en ny kulturplan för perioden 2025-2028 ska precis påbörjas och målskrivningar/fokusområden utarbetas under det kommande året.

3.3 Förslag till nationell strategi för KKB

Förslaget till nationell strategi för KKB presenterades i utredning *Kreativa Sverige!* och beskriver sex strategiska områden och rekommendationer för dessa enligt nedan. Region Gotland kan nyttja dessa som inspiration och kunskapsbas i framtagandet av en handlingsplan för KKB.

3.3.1 Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan

Rekommendationerna beskriver hur arbetet gällande KKB ska organiseras samt hur arbetet ska påverka andra områden.

- Tydliggör ett myndighetsansvar för att leda samordning på myndighetsnivå mellan de statliga myndigheter som kommer arbeta med insatser inom denna strategi.
- Inventera hur företagen inom kulturella och kreativa branscher finansieras, dels via offentliga medel från berörda utgiftsområden, dels från de låneinstrument, garantier och riskkapital som erbjuds. Detta för att kunna ta ställning till omfördelningar, behov av utökade medel, med mera.
- Tydligare samverkan mellan staten och andra aktörer gällande kompetensutveckling och kunskapsspridning om området, t ex årliga nationella konferenser för främjare.
- Utveckla sökbara fleråriga stöd och för en löpande dialog med regionerna om utvecklingsbehov.

- Utöka det statliga ansvaret för statistik på och forskning om de kulturella och kreativa företagen.
- Väg in kunskap om styrkor och utvecklingsbehov hos kulturella och kreativa företag i övrig nationell policyutveckling, exempelvis Sveriges innovations-, digitaliserings- och exportstrategier. Formulera såväl nationella kulturpolitiska mål som närings- och exportpolitiska mål så att utvecklingsbehoven hos kulturella och kreativa företag kan nås.

3.3.2 Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd

I denna del lyfts utvecklingsbehov gällande företagsstöd- och rådgivning.

- Anpassa formerna för och öka tillgången till rådgivning om företagande och tillväxt enligt förebilder från redan målgruppsanpassad företagsrådgivning (Nyföretagarcentrum, Coompanion, Drivhuset och CreArtives inkubatorer). Det krävs ökad kunskap om att företagens affärsmodeller ofta går emot traditionell företagslogik. De växer genom sina nätverk, de samarbetar hellre än konkurrerar, de vill behålla sitt unika erbjudande även om det inte alltid är skalbart och deras värdeskapande byggs på immateriella tillgångar.
- Hjälpa företagare med enskild firma att omvandla firman till aktiebolag alternativt ändra reglerna för statlig stödgivning.
- Anpassa formerna för och öka tillgången till kapitalförsörjning för tillväxt samt stärk företagets efterfrågan på densamma. Finansiärer har ofta svårt att bedöma långsiktighet och marknadspotential för KKB. Studier och insatser i andra länder visar på möjliga lösningar, exempelvis genom så kallade mjuka lån från offentliga aktörer.
- Anpassa formerna för och öka tillgången till stöd som kan stärka företagets tillväxt genom innovation och förnyelse. Kulturella och kreativa solo- och mikroföretag har behov av stöd för stärkt utveckling inom nya försäljningskanaler, produktutveckling, marknadsföring och kompetensutveckling.
- Utveckla synen på hur innovation kan bedömas eller mätas för att bli aktuell för stöd, exempelvis gällande skalbarhet.
- Utöka kunskapen om hur värden uppstår i kulturella och kreativa företags innovation, som i grunden drivs av konstnärlig frihet och sökandet efter det unika uttrycket och där samarbeten med delade resurser ofta är en viktigare del.
- Ta tillvara företagets innovation för grön och social hållbarhet i samhället. Många av företagen vill gå fortare fram, men saknar tid och pengar. För att möta samtidens utmaningar, behövs KKB för att visualisera, tänka ut och beskriva sociala och miljömässiga lösningar som inte finns. Stötta tvärdisciplinär hållbar utveckling via nyskapande samarbeten, så kallad cross-innovation eller spillover-effekter.

3.3.3 Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad

Här ligger fokus på kunskap om och regelverk gällande upphovsrätt.

- Inkludera och hantera upphovsrätten ur ett näringspolitiskt perspektiv. En viktig del i detta är implementeringen av EU:s nya upphovsrättsdirektiv som innebär

stärkt rätt för upphovsmän vid överlåtande av rättigheter och rätt till information om hur deras verk används.

- Stärk kunskap och förmågor kring upphovsrätters innebörd, värde och deras hantering, t ex handeln med immaterialrättigheter.
- Höj kunskapen inom främjarmyndigheter kring hur ny teknik fungerar, vilka affärsmodeller den ger upphov till och hur värden skapas i företagen inom kulturella och kreativa branscher.

3.3.4 Export, internationalisering och värdeskapande utomlands

Nedanstående rekommendationer rör stöd för internationalisering och export.

- Utveckla företagsstöd, lån och exportrådgivning så att företag inom kulturella och kreativa branscher nås i samma omfattning som andra branscher. Företagen behöver ökade kunskaper om att göra affärer internationellt, främjarna behöver kunskap om företagens produktionsmönster.
- Utöka möjligheterna till långsiktig, starkare och mer träffsäker statlig finansiering såsom exempelvis Export Music Sweden och Tillväxtverkets pilotprojekt med internationella resebidrag.

3.3.5 Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla

Följande rekommendationer handlar om behov gällande social hållbarhet och kompetensförsörjning.

- Stärk resiliensen bland kulturella och kreativa företag genom att anpassa socialförsäkringssystem, arbetslöshetsförsäkring och krisstöd utifrån företagarnas villkor (se förslag i återstartsutredningen Från kris till kraft, 2021:77).
- Ökad utbildning i företagande och digital kompetens i gymnasie- och högre utbildningar med kulturell eller konstnärlig inriktning.
- Tillvarata potentialen i inkludering och mångfald för ökad social och ekonomisk hållbarhet genom målgruppsanpassade insatser gällande finansiering (i synnerhet mikrofinansiering), affärsrådgivning, tillgång till nätverk, förstärkt utbildning och kunskap om företagande och skatter.
- Utveckla av valideringsmodeller anpassade till olika kulturella och kreativa branscher, och även system för vidareutbildning av frilansare.
- Förenkla och förkorta processerna för att anställa och behålla arbetskraft från utlandet.

3.3.6 Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom)

Rekommendationerna gäller platsutveckling och attraktionskraft.

- Stärk det lokala och regionala offentliga engagemanget för att utveckla attraktiva platser där dessa företag vill bo, verka och växa.
- Synliggör KKB-företagare från ett företagsfrämjarperspektiv och skapa ingångar till företagarnätverk.
- Utveckla möjligheten för soloföretag att kombinera olika uppdrag, speciellt i områden med få utbildningar och institutioner, samt möjligheten att resa och övernatta.

- Stärk det lokala och regionala perspektivet när det gäller talangutveckling och hur bredd bidrar till elit.
- Tillvarata kulturella och kreativa företagare och verksameters betydelse för platsens utveckling gällande t ex attraktivitet och destinationsutveckling,
- Öka samverkan kring utveckling av hållbara städer, regioner, tätorter samt gles- och landsbygder (se ”New European Bauhaus”).

4. Framtagandet av handlingsplan för KKB

Under 2023 påbörjas arbetet med att ta fram Kulturplan 2025-2029. Upplägget på den nya kulturplanen kan komma att skilja sig något från nuvarande plan, framför allt eftersom den regionala utvecklingsstrategin och genomförandeprogrammen nu finns på plats och kulturplanen kommer att behöva relatera till dem. De kulturella och kreativa branscherna är ett av kulturplanens områden och målgrupper. Mål riktade mot KKB bör därför utarbetas i dialog med både företagare och företagsstödande aktörer. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för KKB planeras enligt nedan.

4.1 Kopplingar till måldokument

I nuläget syns tydliga kopplingar till Kulturplan 2025-2028 och aktuella genomförandeprogram för RUS. I fortsatt arbete utreds om ytterligare kopplingar finns.

4.2 Avgränsningar

Handlingsplanen för KKB berör endast de områden i Kulturplanen som gäller företagandaspekten av kulturskapandet.

Handlingsplanen för KKB upprättas för 4 år, med revidering i förhållande till kopplade styrdokument.

4.3 Utgångspunkter

Handlingsplanen ska utgå ifrån följande dokument:

- Den regionala utvecklingsstrategin och underliggande genomförandeprogram.
- Rekommendationerna i OECD:s territoriella granskning av Gotland.
- Den nationella utredningen *Kreativa Sverige!*.
- Resultat från projektet *Omställningskultur*.
- Omvärldsanalys kring andra regioners arbete inom området.
- Utredningen kring spelindustrins förutsättningar och utveckling i uppdraget gällande utveckling av Kulturella och Kreativa Branscher.

4.4 Kommande arbete och vidare analys

Utifrån underlagen kan några möjliga fördjupningsområden identifieras till fortsatt analys och dialog med intressenter och målgrupper, så som:

- uppdatering och utveckling av befintlig data,
- utveckling av finansiering,
- anpassning av rådgivning,
- kunskapsutveckling inom systemet för företagsstöd, t ex gällande upphovsrätt, exportfrågor, produktionsmönster och exportmognad,
- utveckling av infrastruktur såsom lokaler, nätverk, bostäder och kollektivtrafik,

- att undersöka behov av kompetensförsörjning och utveckling av valideringsmodeller,
- samverkan mellan KKB-företag och övrigt näringsliv, offentliga organisationer och akademien,
- att synliggöra och tillvarata KKB-företagens kompetenser gällande innovations- och förändringsprocesser,
- att synliggöra KKB-företagens kapacitet gällande platsutveckling,
- utveckling av arbetssätt inklusive strategiskt ansvar och samverkansformer.

4.5 Arbetsprocess

Framtagandet av en handlingsplan för KKB drivs av kultur- och fritidsavdelningen i samverkan med avdelningen för regional utveckling.

4.5.1 Organisation

Styrgrupp	Angelica Andersson Fihn och Stefan Persson
Projektledare	Karin Leoson
Arbetsgrupp	Karin Leoson, Erik Bäckström, Paola Ciliberto, Sanna Palomaa
Projektgrupp	Thomas Bjuresten, Vilhelm Jegerhjelm, Roland Engkvist, William Cöster, Annica Doms, Vera Kebbe, m fl

4.5.2 Intressenter och målgrupper

Främjandeaktörerna som beskrivits i stycket 2.2.1 samt 2.2.2 är intressenter i arbetet med framtagande av handlingsplan KKB. Målgrupper för handlingsplanen är företagare inom KKB på Gotland.

4.5.3 Processplan

Samordnas med Kulturplansprocessen med mål att gå till RS för remiss i november 2024.

4.6 Rapportering och beslut

Under processens gång sker återrapportering till regiondirektören och regionstyrelsen regelbundet/vid behov och ärenden i frågan går upp till regionstyrelsen via Kultur- och fritidsberedningen samt Regionalt utvecklingsutskott.